

ORBIS SENSUALIUM PICTUS QUADRILINGUIS.

Hoc est:

Omnium fundamentalium, in mundo rerum, & in vitâ
actionum,

Pictura & Nomenclatura
LATINA, GERMANICA, HUNGARICA, & BOHEMICA.
Cum Titulorum juxta atq; Vocabulorum indice.

Die sichtbare Welt
in Vier Sprachen.

Das ist:

Aller vornehmsten Welt-Dinge/ und Lebens-
Verrichtungen/
Vorbildung/ und/ Lateinische/ Deutsche/ Ungarische und Böhmische
Benennung.
Sampt einen Titel- und Wörter-Register.

A' Láthato Világ
négyféle nyelven.

az az:

Minden derekassab ez világon lévő dolgoknak és ez életben való cse-
lekedeteknek

le-ábrázolása

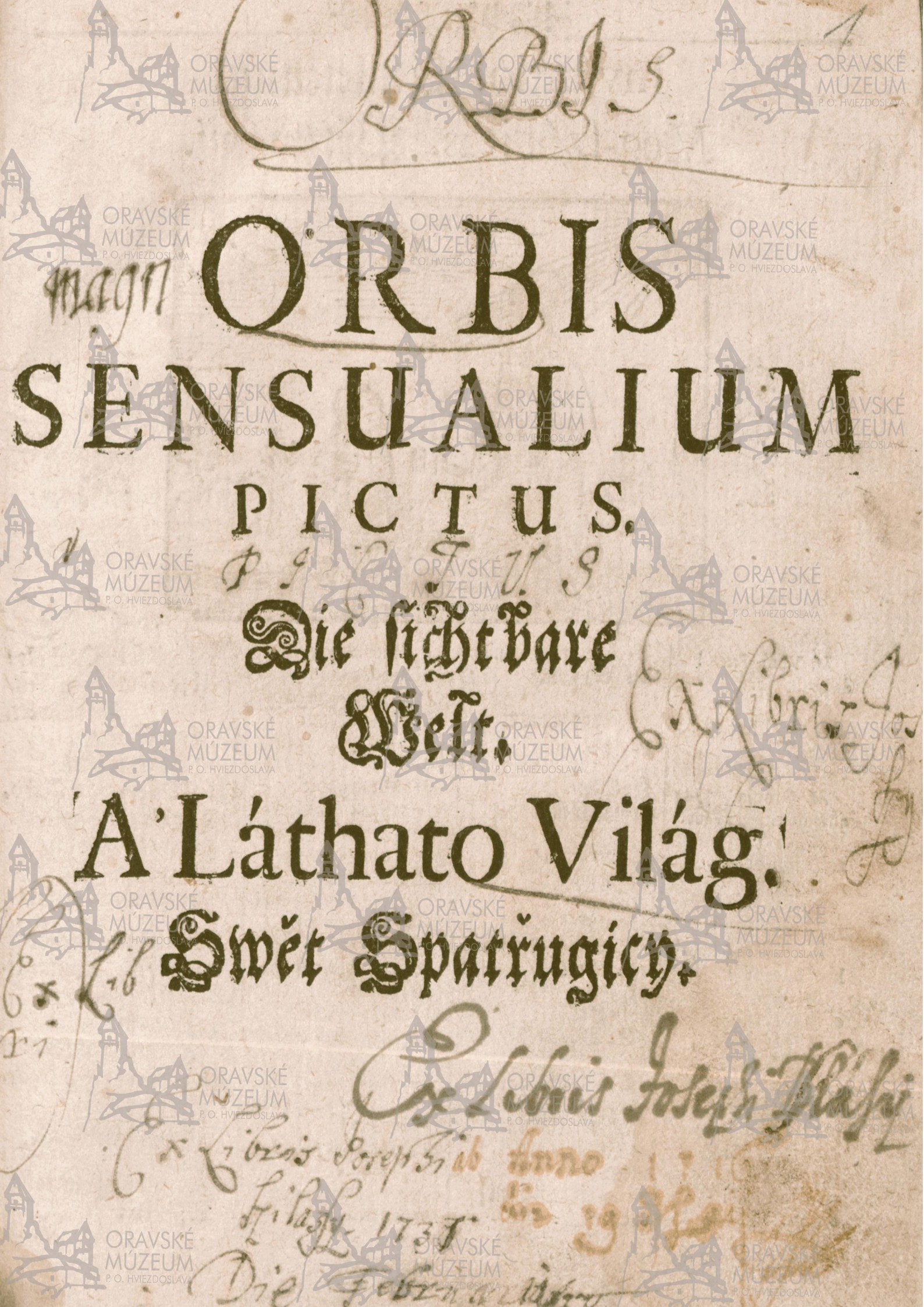
és Deák, Német, Magyar és Tót, meg-nevezése, a' fellyúl való írásoknak
és szóknak laystromával.

Swęc Wzdycedlny.

Odmalowaný/ a wčwerałem gazyku předstawený.

t. g. Wszech negobzwlaffinegssich Swęta-węcy/ a skutkũw-żiwota
odmalowaný/ a gazykem Latinskym/ Německym/ Vherstym
y Slowenskym/ gmenowaný/ s přidanym Słow y Titulũw
Registrem.

LEUTSCHOVIAE, Typis SAMUELIS BREWER. Anno 1685.

ORBIS

magn **ORBIS
SENSUALIUM**

P I C T U S.

P. J. J. U. S.
**Die sichtbare
Welt.**

A' Láthato Világ.

6. x. 16
Swět Spatřugich.

27
Ex Libris Josephi Blásky

Ex Libris Josephi ab anno 1716
Blásky 1735

Die

Invitatio. Einleitung. Meg-fzóllítás. Prizwání.

M. Veni, Puer!
disce sapere.

P. Quid hoc est?
sapere.

M. Omnia,
quæ necessaria sunt

rectè intelligere,
rectè agere,

rectè eloqui.

P. Quis me
hoc docebit?

M. Ego,
cum DEO.

P. Quomodo?

M. Ducam te,

per omnia:
ostendam tibi
omnia:
nominabo tibi
omnia.

L. Kommi her/ Knab!
lerne klug seyn.

S. Was ist das?
klug seyn.

L. Alles/
was nöthig ist/

recht verstehen/
recht thun/

recht ausreden.

S. Wer wird mich
das lehren?

L. Ich/
mit Gott.

S. Welcher Gestalt?

L. Ich will dich füh-
(ren/

durch alle Dinge:
ich will dir zeigen
alles:
ich wil dir benennen
alles:

M. Jöszte ide gyermek!
tanulj okoskodni,
(bölcselkedni/
G. Mitsoda ez?
bölcselkedni.

M. Mindeneket
valamellyek szükség-
[lek.
igazán meg-értennyi,
igazán tselekedni,
(véghez vinni.
igazán ki mondani.

G. Kitsoda
tanét meg engemet erre?

M. En,
isten segítségével.

G. Mitsoda formán?
(mikeppen?

M. Által viszlek tége-
[det,

mindeneken:
meg-mutatok néked
mindeneket:
meg-nevezek tenéket
mindeneket.

M. Pod sem Pachole!
úlj se maudrém bóri/
(maudreti.

P. Co gest to?
maudrém bóri.

M. Wsse/ (wssečo.
Co potiebne gest/
právce rožuměti/
právce činiti/
právce mílni witi/

P. Kdo mne k tomu
wyuč? (winauč,

M. Ja/
s Bohem.

P. Jakým Spůsobem?

M. Prowědět te (tebe.

Prze wssečo
ukážem tobe
wssečo:
pogmentujem tobe
wssečo:

P. En!

P. En! adsum!
Auf me,

in nomine DEI.
M. Ante omnia,

debes discere
simplices sonos,

ex quibus,
constat,
sermo humanus:

quos,
animalia
sciunt formare,

& tua lingua,
scit imitari,
& tua manus

potest pingere.

Postea
ibimus

in mundum,
& spectabimus
omnia.

Hic habes
vivum & vocale

alphabetum.

S. Sie! hier bin ich!
führe mich/

in dem Namen Gottes.
L. Vor allen Dingen/

mußt du lernen
die schlechten Stimmen/

in welchen
besteht
die Menschliche Rede:

welche/
die Thiere
wissen abzubilden/

und deine Zunge
weiß nachzumachen/
und deine Hand

kan mahlen.

Darnach
wollen wir gehen

in die Welt/
und wollen beschauen
alle Dinge.

Hier hast du
ein lebendiges und stum:
[bares]

Alphabet.

G. Imé! jelen vagyok!
vezessen kegyelmed en-
[gemet,

Istennek nevében.
M. Mindeneknek e-
[lőtte,
meg-kell tanulnod
az köszönséges (edgyes)
[szózatokat,

mellyekből
áll
az emberi beszéd:

mellyeket
az állatok
tudnak formálni,

és a' te nyelvvel
utánna mondhat,
és a' te kezvel

le írhat.

Azután
el-fogunk menni

a' világra,
és meg-fizetlünk
mindeneket.

Itten vagyom
egy eleven és szózatot
[báros]

A' bécéd, (alfabétumod)

P. Ted gsem!
wedj; mne/
wegmėnu Božim.

M. Předewšsemj wco
(mj

musis se učiti
sprostě Glasj/
š kterichžto
gest

Reč lidštá;
k tere
žiwotichž
wedj; šfurmowati
a twug Glasj
(umj) wj nasledowati
(wati/

a twa Ruka
mžje wipsati (nama
(lowati)

Potem
pugdeme
do Swěta
a ohledneme (opatriš
(me.

w šedky Wech.
Ted mas
žiwu a blasiu

A b e c e d u.

Cornix f. 3. cornicatur,

Die Krähe krechtet/

A' varju kákog,

Wrana kwoáce/

Ovis f. 3. balat,

Das Schaaf blöcket/

A' bárany beget,

Owce bečj/

Cicada f. 1. stridet,

der Heuschreck lijschert/

A' ptrútsók tsörög,

Kobylka wressčj/

Upupa f. 1. dicat,

der Widhopf rußt/

A' babuk dudul,

Sudek dutčá/

Infans c. 3. éjulat,

das Kind wemmet/

A' csöcsemő gyermek firánkózik, (koákol)

Süte place/ (narúka.)

Ventus m. 2. flat,

der Wind wehet/

A' szél fűy,

Wütr wege/

Anser m. 3. gingrit,

die Gans gackert/

A' lud gágog,

Bus gagocel/

Os n. 3. halat,

der Mund hauchet/

A' száj lehel,

Uvsta dyhagj/

Mus m. 3. mintrit,

die Maus pispfert/

Az eger cziczeg,

Mys pistij/

Anas f. 3. tetrinnit,

die Ente schnackert/

A' rétze retzeg, (a' kátsa katsog)

Kacice kricj/

Lupus m. 2. ululat,

der Wolff heulet/

A' farkas ordét,

Wlk wyge/

Ursus m. 2. mürmurat,

der Beer brummet/

A' medve dörömböl,

Medwed mrmle/

á á

Aa

bé éé

Bb

ci ci

Cc

du du

Dd

ei ei

Ee

fi fi

Ff

ga ga

Gg

háb háb

Hh

ii ii

Ii

kha kha

Kk

lu lu

Ll

mm mm

Mm

Felis f. 3. clamat,
die Katz mauhet/
A' matska miog,
Kotka / (*Mačka*) *ngaučy* /
Amiga m. 1. clamat,
der Fuhrman rußt/
A' szekeres kiált,
Wozar wola / (*furman*)
Pullus m. 2. pipit,
das Hühlein pipet/
A' pife pifeget,
Burátfo *citčij* /
Cuculus m. 2. cuculat,
der Kuckuck kucket/
A' kackuk kackukol,
Žezbulka (*Kuckucka*) *kucká* /
Canis c. 3. ringitur,
der Hund marret/
Az Eb erreget,
Pes *wrcij* /
Serpens, c. 3. sibilat,
die Schlange ischet/
A' kigyó súvölt,
Had *šipij* /
Craculus m. 2. clamat,
der Heher schreyet/
A' szaykó kiált,
Soyka (*Strako pand*) *šprečij* /
Bubo m. 3. ululat,
die Eule uhuet/
Az ejeli bagoly huhol,
Sowa *hufá* /
Lepus m. 3. vagit,
der Hase quäcket/
A' nyul vakog, (nyí,) /
Žaglic *wičij* /
Rana f. 1. coaxat,
der Frosch quäcket/
A' béka rkeg,
Žaba *erka* /
Asinus m. 2. rudie,
der Esel pgaet/
A' izamár ordét,
Osel *rčká* /
Tabanus m. 2. dicte,
die Breeme summet/
A' bögöly szefzeget,
Dressen (*Obad*) *brnečij* / (*šwúčij*.)

naa naa *Nn*
óóó *Oo*
pi pi *Pp*
kuk ku *Qq*
err err *Rr*
si *Ss*
tae tae *Tt*
h h *Uu*
va *Ww*
coax *Xx*
yy *Yy*
ds ds *Zz*

Terra. Die Erde. A' Föld. Zeme.

Super-terra

sunt

alti montes, 1

profundæ valles, 2

elevati colles, 3

cavæ speluncæ, 4

plani campi, 5

opacæ sylvæ. 6

Auf der Erden

sind

hohe Berge/ 1

tieffe Thäler/ 2

erhabene Hügel/ 3

hole Klüffte/ (Hölen) 4

ebn eZelder/ 5

schattichte Wälder. 6

A' Föld föld

vadász

magas hegyek, 1

mély völgyek, 2

fel-emelkedet balmok 3

üres (házag) barlangok,

(üregek, 4

egyes (lapály) me-

[zók, 5

sötetes (árnyékos) er-

[dők. 6]

Via Zeme

glat

viseke Boiy (worchy) 1

hluboké doliny/ 2

pozdväzene pahrbty/ 3

dupaté gestine/ 4

rowné pole/ 5

timawe (Zastynené) le-

(sy. 6)

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

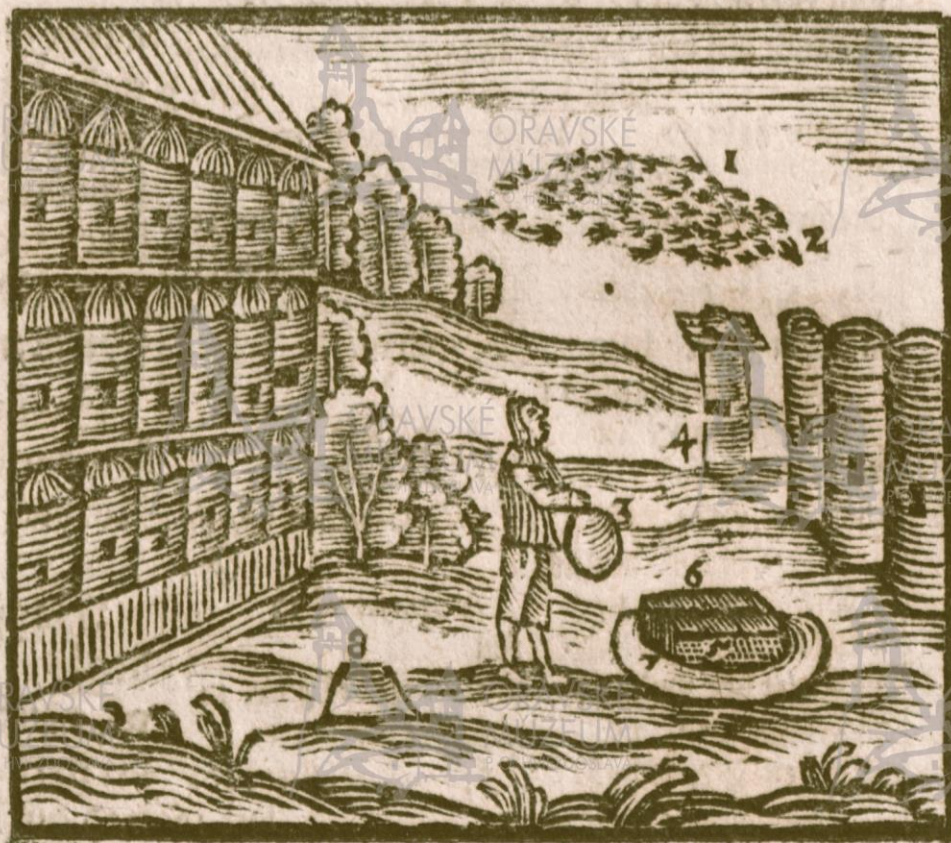
ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

XLVII.

Mellificium.

Der Honig-Bau.

A' Méz-Gyűjtés.

Delání Medu.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

Apes

Aper
emittunt exámen, 1

adduntq; illi
Ducem (Regem) 2

Exámen illud,
cúm avolatúrum est,

revocátur
simul

vassatet, 3
& inclúditur
novo alveári. 4

Struunt
sexangulares cèl-
los (14, 5)

complentq; eas
melligine,

& faciunt fávos, 6

è quibus
mel 7 n. III. effluit.

Crates,
igne liquatæ

abunt in ceram. 8

Die Bienen
schwärmen/ 1

und gebē dem Schwarm
einen Weiser (König) 2
(mit.

Derselbige/
wenn er wegsfliegen/ oder
durchgehen will/
wird zurücke gebracht
mit dem Klang

eines Beckens/ 3
und wird gefasset
in einen neuen Stock. 4

Sie bauen
sechseckichte Zellen/ 5

und füllen dieselben
mit Seim/

und machen Honigku-
chen/ 6
aus welchen
der Honig 7 fließet.

Die Gewercke/
am Feuer geschmelzet/
werden in Wachs. 8

A' méhek
csesztének, (rayt botsá-
tanak) 1

és adnak mellé
anyja-méhet, (vezéri
királyt.) 2

Az a' ray,
midőn el akar röpülni,
(szaladni)

visszahi-vattatik
réz-edénnek (medenczé-
nek) 3

hangjával,
és bé-rekesztetik
új méh-kasba (kaptárba
méhkosárba) 4

Csinálnak (raknak)
hat-szegletű kamarács-
kakat, 5

és meg-töltik azokat
mézi nedveséggel, (fü-
veknek édesférével)

és csinálnak lépes mé-
zet, 6

mellyekből
a' méze ki-foly. 7

A' viosz lépék,
a' tűz által meg-olvasz-
tatván,

vioszai válnál (léfz-
nék) 8

Wiesly
se rogü/ 1
a pridawagi Rogowy
Krale (wüdcemartu) 2

Tenže Rüg/
Edy ma odletet (odlét-
tuge)

naspat 3 wasen býwa
znénym (zwufem)

Medenice/ 3
a šawjrá se
do noweho Zule. 4

Budugi
šesti branne dýrky/
(štrýšky) 5

a naplnugi ge
štrdem/ (sofem)

a delagi Plástry/ 6
šterych

Mled wyteká. 7

Wosttiny/
ohném rozpustnéne/
w Wost se obracegi. 8

N

Molitúra

Olera. Garten Früchte.

A' paréjok. Zabradné Ovocie.

In hortis
 nascuntur
 Olera
 ut: lactuca, 1 f. I.
 brassica, 2 f. I.
 rapa, 3 f. I.
 allium, 4 n. II.
 cucurbita, 5 f. I.
 fiser, n. 3. (fisarum) 6
 [n. II.]
 rapa, 7 f. I.
 ráphanus m. II. mi-
 (nor, c. III. 8
 ráphanus m. II. ma-
 (ior, c. III. 9
 petroselinum, 10 n. II.
 cucumeres, 11
 pépones, 12

In Kohlgärten
 wachsen
 Garten-Früchte/
 als: der Salat/ 1
 der Kohl/ 2
 die Zwiebel/ 3
 der Knoblauch/ 4
 der Kürbis/ 5
 die Möhre/ (gelbe Ru-
 be/) 6
 die weiße Rube/ 7
 der Rettich/ 8
 der Meerrettich (Rrân)
 [9]
 die Petersflge/ 10
 die Gurken (Cucumern)
 [11]
 die Melonen, 12

A' Kertekben
 teremnek
 parajok,
 úgy mint: a' salyáta, 1
 a' káposzta, 2
 a' vörös bagyma, 3
 a' fog bagyma, 4
 a' tök, 5
 a' sárga répa (mórköny,
 [moh répa] 6
 a' fehér répa, 7
 a' retek, 8
 a' tormá, 9
 a' petroselyem, 10
 az ugorkák, 11
 a' dinnyék, 12

W zahradách
 rostau
 zahradně ovoce/
 jako: saláta/ 1
 kapusta/ 2
 cibule/ 3
 česnek/ 4
 ředkvice/ (tykev) 5
 mrkev/ 6
 řepa/ 7
 ředkev/ 8
 chren/ 9
 petržel/ 10
 okurky (vherky) 11
 dýně/ (melouny) 12

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

L.

Piscatio.

Die Fischey.

Az Halászás.

(Ezerenű Ryb)

Rybářstvy.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

Piscator

Piscator 1 m. III.
capit piscis:

Sive, in littora,
bamo, 2
qui ab arundine

quo pendet,
& cui inhaeret

esca, f. I.

Sive fundâ, (barsâ)
[3]

quæ,
pendens peticâ, 4

aqua immittitur;

Sive, in cymbâ, 5
rem; 6

Sive naßâ, 7
quæ per noctem
demergitur.

Der Fischer 1
fâhet Fische:

Entweder am Ufer/
mit dem Angel/ 2
welcher von der Angel

(rute
am Faden herab hânget/
und an welchem klebet

die Speise/ oder das Rô:
(der;
Oder mit dem Hamen

(Feimer) 3
welcher

hängend an der Stang
gen/ 4
ins Wasser gelassen wird:

Oder auf dem Kahn/ 5
mit dem Netze/ (Zug-
garn.) 6

Oder mit der Reusen/ 7
welche über Nacht
eingesetzt wird.

Az Halász 1
fogdozza az halakat:

avagy, a' parton,
horoggal, 2
melly az borgászó vész

(szörül
czérnán (porázon, horog
inon) függ,
és a' mellyre vagyon tevé

(ragasztva)
az étetô-mászlak;
avagy meretô hálóval

3
az málly,
fűgven a' pozsnán (rudon

4
a' vizbe eresztetik;
avagy csolnakban, 5

hálóval; 6
avagy varsával; 7

az málly étczaka
meg-vertetik.

avagy varsával; 7
az málly étczaka
meg-vertetik.

Kybat 1
lom Kyby:

anebo/ na Biehu/
Vdicau/ 2
ktera 3 pruta

na ssnŕce wisy
a na ktereg sawisnŕta
(gest

potrawa;
anebo Sakem/ 3

ktery
na ŕrdce/ (widlach)

wisyce/ 4
do Wody se wpaussŕtŕ;

anebo na ŕluŕe/ 5
3 ŕytŕ/ 6

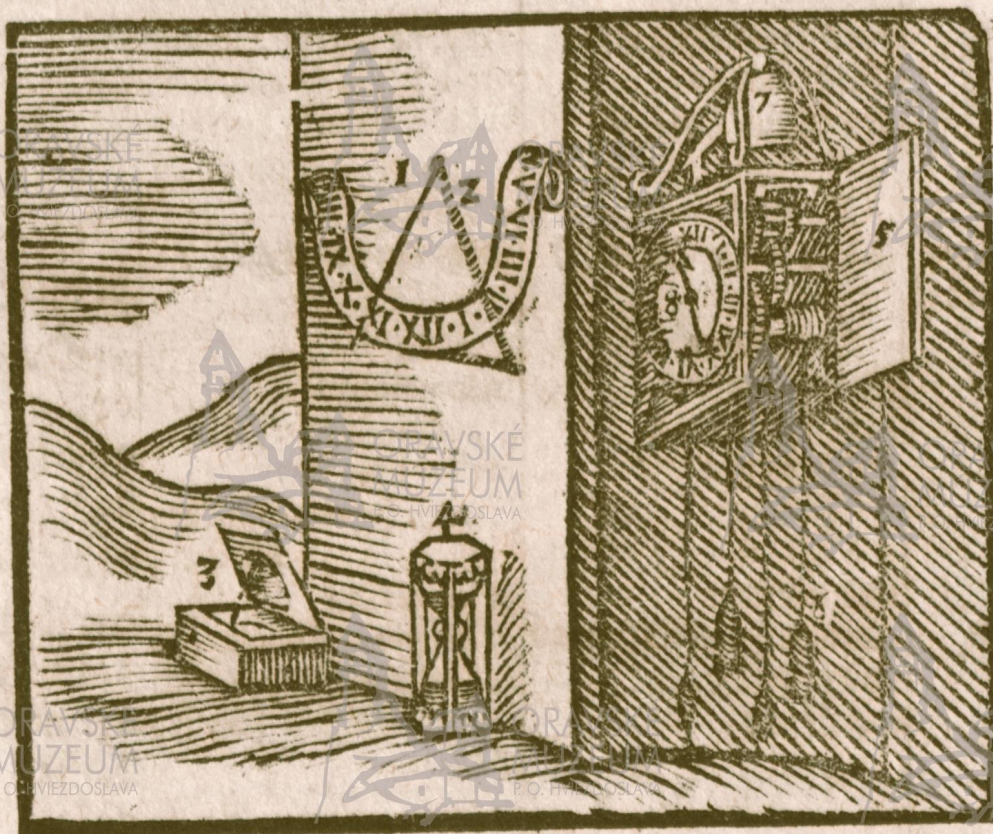
anebo Wrsŕau/ 7
ktera pres Noc
potopena bywa.

LXXVII.

Horologia.

Uhrwercke.

Ora-Mutatók. (Ora-Mivek.)
Orloge. (Zygerij.)

Horolo-

Horologium, n. II.
dimotitur horas.

Solarium, 1 n. II.

ostendit
umbra gnominis, 2

quota fit hora;
sive in pariete,
sive in pyxide magni-
(rica. 3

Clépsydra, 4 f. I.
ostendit
horæ quatuor partes,
flux & reflux
aënis aquæ.

Astronomen
numerat etiam
nocturnas horas,
circulatione rotarum

quarum maxima
trahitur
à pondere, 6

& cæteras trahit:

Tum
indicat horam,
vel campana, 7 f. I.
suo sonitu
percussa
à malleolo;
vel extra
index, 8 c. III.
circulatione sua

Das Uhrwerck/
theilet die Stunden ab

Die Sonn-Uhr/ 1

weist
mit dem Schatten
des Zeigers/ 2
wieviel es geschlagen;
entweder an der Wand/
oder im Compass. 3

Die Sand-Uhr/ 4
zeigt
die Stund-Biertheil/
mit dem Sandlauff/
vorleiten mit dem Was-
ferlauf.

Die Schlag-Uhr/ 5
zehlet auch
die Nacht-Stunden/
durch umtreibung der
(Räder/
dessen größtes
gezogen wird
von dem Blengewichte/ 6
und die andern ziehet:

Wadann
bedeuter die Stunde/
entweder die Glocke/ 7
mit ihrem Klang/
angeschlagen
von dem Hammer;
oder aussen
der Zeiger/ 8
mit seinem Umlauff.

Az Ora-miv,
mértékeli (határozza)
az órákat.

Az napfényvel szolgáló
(árnyék) óra, 1
meg-mutattya (jelenti)
a' mutatb-istápnak (vas-
nak) árnyékával, 2
mennyi legyen az óra;
akár a' falon,
akár a' compasson. 3

A' Folyó-brá, 4
meg-mutattya
a' ferialy-órakat,
a' folyó folyásával,
régenten a' viz-folyásá-
(val.

Az harang (verő) óra, 5
meg számlálta (olvassa)
az estvéli órákat-ú,
az kerekének forgási ál-
tal gyobbik
mellyek közt a' legna-
vonnyattatik
a' nehezebbül, (mérték-
től) 6
és a' többieket hajtja;
(vonnya)

Akkorosztán
az órát jelenti,
vagy az harang 7
csöngésével,
meg-ütetvén
a' kalapácskátul;
vagy kívül
a' mutatb 8
forgásával (környül-já-
sával)

Orlog/
odmeruge Bodiny.

Slunečne Bodiny/ 1

vřazugi
stinem Rassičky 2
o ktere gest bodine;
budtože na Stehe/
budtože na kompastě. 3

Orloget sypácy/ 4
vřazuge
čtiry částky/
teřaucym pústem/
predčasy 3 teřagicy wo-
(dau.

Orlog bigicy/ 5
počítuge teř
y nočne Bodiny/
obrácením (krutením)
koles

3 kterych negwertsy
táhnute bowa
od Waby Oloweneg 6
a gine tabne.

A tak
oznamuge bodinu
a nebo Zwon/ 7
swym znéním/
vderen
Kladivem;
anebo žewnětě
Ruķa 8
swogim obchodem.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

CVIII.

Europa.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

Europa.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

Európa.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

Europa.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

(Břeti Strana Swěta)

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

In nostra

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P.O. HVIEZDOSLAVA

In nostrā Europā, In unserm Europa/
unt Regna primaria: sind die vornehmsten
[Reiche:

Hispania, 1 f. I.	Hispanien/ 1
Gallia, 2 f. I.	Frankreich/ 2
Italia, 3 f. I.	Wälschland/ 3
Anglia (Britannia) 4	Engelland/ 4
Scotia, 5	Schottland/ 5
Hibernia, 6	Irland/ 6
Germania, 7	Deutschland/ 7
Bohemia, 8	Böhem/ 8
Hungaria, 9	Hungarn/ 9
Croatia, 10	Croatien/ 10
Dacia, 11	Walachen (Dacien) 11
Sclavonia, 12	Sclavonien/ 12
Græcia, 13	Griechenland/ 13
Thracia, 14	Thracien/ 14
Podolia, 15	Podolien/ 15
Tartaria, 16	Tartarey/ 16
Lithuania, 17	Littaw/ 17
Polonia, 18	Polen/ 18
Belgium, 19 n. II.	Niederland/ 19
Dania, 20	Dennemarek/ 20
Norvegia, 21	Norwegen/ 21
Suecia, 22	Sueden/ 22
Lappia, 23	Lappland/ 23
Finnia, 24	Finnland/ 24
Livonia, 25	Lifland/ 25
Borussia, 26	Preussen/ 26
Moscovia, 27	Moskow/ 27
Russia, 28	Reussen/ 28

A' mi Európánkban,
a' leg főjeb Országok:

Spániol ország. 1
Francia ország, 2
Olasz ország, 3
Anglia ország, 4
Skotia ország, 5
Irland ország, 6
Német ország, 7
Cseh ország, 8
Magyar ország, 9
Horvát ország, 10
Dacia (Erdély, Olálo or- szág s' havasalfölde) 11
Tör ország, 12
Görög ország, 13
Rác ország, 14
Podolya, 15
Tatár ország, 16
Litwa ország, 17
Lengyel ország, 18
also Német ország, 19
Dán ország, 20
Norvég ország, 21
Svédia ország, 22
Lapp ország, 23
Finn ország, 24
Livony ország, 25
Prusz ország, 26
Muszká ország, 27
Ruszs ország, 28

W nassi Europē/
gsau negprednegssi
Kralowstwijs

Hispania Zemē/ 1
francuska/ 2
Wlaszka/ 3
Englicka/ 4
Schottland/ 5
Irland/ 6
Niemecka Kragina/ 7
Cziske Kralowstwi/ 8
Wherste Kralowstwi/ 9
Chorwatské Kralow- stwi/ 10
welike Walachstwo/ 11
Slowenska Zemē/ 12
Grecka Zemē/ 13
Thracia pri Macedo- nij/ 14
Podoli/ 15
Tatariska Kragina/ 16
Litewska Zemē/ 17
Polste Kralowstwi/ 18
Niderland/ 19
Dennemark/ 20
Norwediska Zemē/ 21
Swediske Kralow- stwi/ 22
Lapska Zemē/ 23
Finska Zemē/ 24
Liflandy/ 25
Prusy/ 26
Moskwa/ 27
Rusy/ 28

Ethica.

Interióra Urbis. Das Inwendige der Stadt. Belső Részai a' Városnak. Wnętrnośćj Miasta.

Intra Urbem
sunt plateæ (vici) 1
lapideis stratae,

fora, 2
(alicubi
cum porticibus) 3
& angustius. 4 m. IV

Pública edificia sunt
in medio urbis,
Templum, 5 n. II.

Schola, 6 f. I.
Curia, 7 f. I.

Domus f. II. & IV.
mercaturæ; f. I. 8,

In der Stadt
sind Gassen (Strassen) 1
die gepflastert,

Märkte/ 2
(an etlichen Orten
mit bedeckten Gängen) 3
und Gäßlein. 4

Gemein Häuser sind
mitten in der Stadt/
die Kirche/ 5

die Schul/ 6
das Rathhaus/ 7

das Kauffhaus; 8

Belső a' Városban
vannak az utcák 1
kővel meg-pádimen-
tom ozva (rakattatva)

a' piatzok, 2
(néhol
bóltos tornáczokkal 3)
és a' szoros közök (kes-
keny utcák) 4

A' közönséges házak,
a' város közepén
a' Szentegyház, (Tem-
plom) 5

az Oskola, 6
a' tanács-báz, (város-
háza) 7
az áru-báz; (kauf-
ház) 8

W Mieste
sau Plice/ 1
tamenim widlażdeni/
Rynky/ 2

(na nekterych mistech
3 podsynemj 3)
a' tefnymj vlicemj. 4

Obecne Domy (au
w prosted mesta
Kostel/ 5

Szkola/ 6
Ratusz (dum prawa) 7

Dum Kupczy; 8

Circa moenia,
& portas,
armamentarium, 9
(n. II.

granarium, 10 n. II.
diversoria,

popina
& caupona, 11
theatrum, 12 n. II.

nosodochium, 13 n. II.
In recessibus;

forica (cloaca) 14

Custodia f. I. (car-
cer, m. III.) 15
In turri primaria,

est horologium, 16
n. II.

& habitatio,
vigilum, 17

In plateis,
sunt putei. 18

Fluvius 19 m. II.
vel rivus, m. II.
urbem interfluens,

interit
sordibus eluendis.

Arx 20 f. III.
extat
in summo urbis.

An der Mauer/
und an den Thoren/
das Zeughaus/ 9

das Kornhaus/ 10
die Gasthöfe (Wirths-
häuser/)

die Schenken
und Barküchen/ 11
das Spielhaus/ 12

der Spital (Siechen-
haus; 13
An abgelegnen Orten;

die Cloak/ 14

und das Gefangenhaus. 15

Auf den höchsten Thurn/
ist die Uhr/ 16

und die Wohnung/
der Wächter. 17

Auf den Plätzen/
sind Brunnen. 18

Der Fluß 19
oder Bach/
so durch die Stadt fließt/
dient
den Unflat auszuführen.

Das Schloß 20
ragt hervor
am höchsten Ort der Stad

A' kerétes, (köfal)
és kapuk mellett,
a' fegyvertárió ház, 9

a' gabonás (életes) ház 10
a' vendégfogadók,
a' korszmak
és kőz konyhá, 11
a' játék néző ház, 12

az Ispitály (betegek) há-
za; 13

A' félre (félfél) való
helyeken;
a' peruaták, (árnyék szé-
kek) 14

és a' tómlótz (f. gház) 15

A' leg magassab to-
ronyban,
vagy on az óra, 16

és a' vigyázóknak 17
lakó helyek.

Az útzakon,
vannak a' merítő kútak. 18

A' folyó viz 19
vagy patak,
melly a' Városon által-
foly,
szolgál (használ)
a' gaznak (rutzágok) nek
ki-tisztítására (mo-
sására.)

A' Vár 20
ki-láttzik (tettzik)
a' városnak leg magassab
helyén.

Pri Múre
a Branach/
Dům šbroge/ 9

Obilnice/ 10
Hostince (Hospody)

Brémy
a Ruchine/ 11
Dům turneše (hry) 12

Sspitál; 13

Po stranach

šachody (šráče) 14

a wezeni (témnice/ bez
recince/ starhowne) 15
Vla negwizšeg wezy
gest Orlog (hodini) 16

a Messani/
stražnych. 17

W Vlicech/
sau Studnice. 18

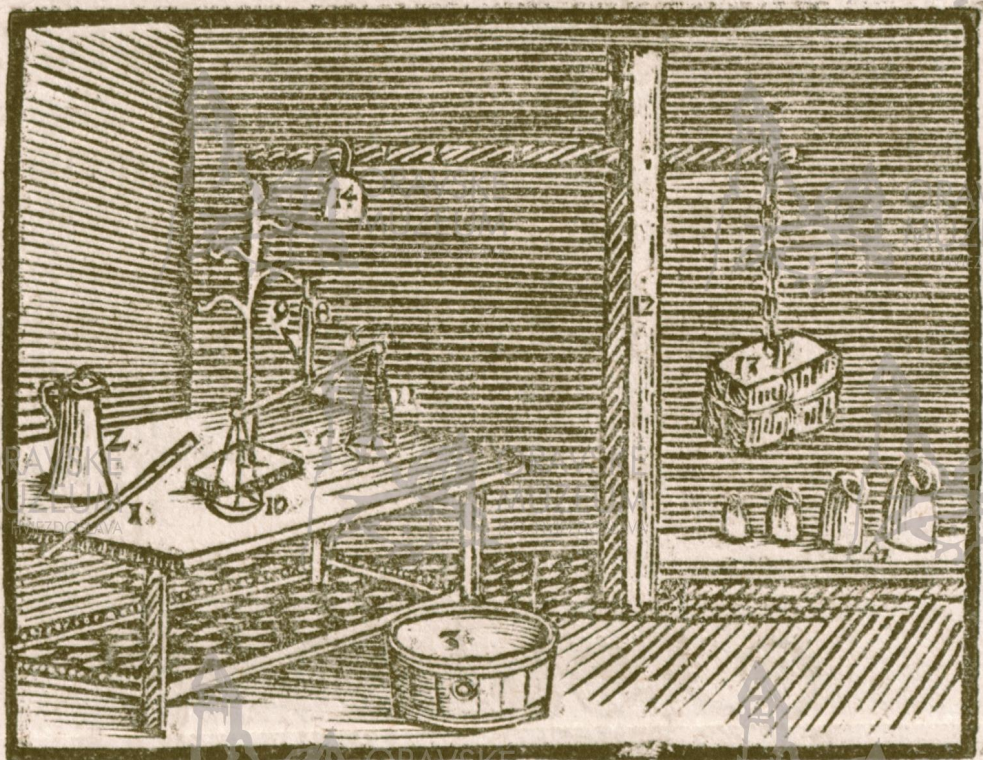
Rěka 19
anebo Potoč/
co přes Město teče/
služí
k wiplakowaní nečis-
toty.

Zamek
wystaweny stogi
na negwizšym místě
Města.

CX XVIII.

Menfúra & Póndera. Was und Gewicht.

'A' Mértékek és Fontok. Mérő a Wagn.

Res continuas,
metimur ulnâ; 1
liquidas, congio; 2
aridas,
medimnô. 3

An einem Stück han-
gende Sachen/
messen wir mit der Elle. 1
flüssige/ mit der Maß; 2
dürre (truckne) Sachen/
mit dem Schöffel. 3

Egy végben lévő dolgo-
kat; (márhakat)
réffel (singel) mérünk; 1
az hiakat; (folyókat, ol-
vattakat) kondér-
val; 2
a' szárazokat; (aszszu-
kat)
kőbővel; (szapoval) 3

Viertheilne wécy/
merijme Laktem; 1
tēkauce Bolbau; 2
suche/
étwortnau (Käblem/For-
cem.) 3

Gravitatem rerum Die Schwere der Dinge

experimur ponderibus prüfen wir mit Gewich-

libra (balance) 5 und mit der Wage. 5

In hac primo est An dieser ist erstlich

in eujus medio-axi- der Wagbalcke/ 6

superius in cujus medio-axi- in dessen Mitte die Ape/ 7

utina (agina) 8 f. l. oben darüber das Waggericht/ 8

in qua examen, 9 worin das Zünglein 9

se agit, gehet (sich bewegt;) 9

utring; in eujus medio-axi- zu beyden Seiten

pendentes sind die Wagschalen/ 10

in eujus medio-axi- hangend an den Wagstrengen. 11

Statéra 12 f. l. Die Schnellwage 12

ponderat res, wäget ab die Sachen/

suspendendo illas dieselben hängend

uncb: 13 an den Hacken: 13

pondus 14 das Gewichte 14

ex oppposito, gegenüber/

utrum sit equilibrium? n. II. teiget an;

utrum sit equilibrium? ob an beyden Seiten

utrum sit equilibrium? eine Gleichmässigkeit sey?

utrum sit equilibrium? oder nicht?

A' dolgoknak (állatok- nak) nehézseget

meg-probálljuk nehéz- késsel 4

és fontal (serpenyő mér- tékkel) 5

Ezen vagyon leg elő- szőr

a' rudgya, (szára) 6

mellynek közepén a' ren- gelyecske, 7

fellyül a' mérték írája, 8

mellyben a' mérték pro- ba-útó nyelve 9

magát mozgattya; (fel- s' alájár)

mind a' kétfelől

vannak a' mérő serpe- nyők, 10

függvén madzagokon. 11

A' serpenyőilen, (füg- geszt) font 12

meg-fontollya a' dolgo- kat,

belé akasztván azokat

a' horogbá: 13

a' font (nehézék) 14

ellenben meg-mutattya;

hogya egyaránt nyomók?

avagy nem?

tezkost (waznost) weczy

dochazyme

funtami 4

a' Wahami. 5

(gest

Via iterich predne

Kolowrattef (Swartljk) 6

w gehoż prostrzedku

Oset/ 7

w s'buru fleych (wfluz- ba) 8

w kterem Yazyce/ 9

chodj

s'obu stran/

sau Misy/ 10

wisycy

na ssnurech. 11

Nahla Waha 12

wazj weczy/

zawesugice ge

na Haku: 13

wazena wecz 14

na protiw

wkazuge

gestli

rownost waby?

a' neb ne?

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

CXXXVII.

Ludi pueriles.

Kinder-Spiel.

Gyermeki Játékok.
Hry Dětské.

Pueri

Fueri
 Solent.
 vel globis fictilibus; 1
 vel iactantes.
 globum; 2
 ad conos; 3
 vel sphaerulam
 clavā 4
 mittentes
 per annulum; 5
 vel turbinem 6
 flagellō 7
 verantes;
 vel sclopō 8
 arcu 9
 iaculantes;
 vel grallis 10
 incedentes;
 vel super petasurum 11
 se agitantes.
 & oscillantes.

Die Knaben
 pflegen zu spielen/
 entweder mit Schussern
 (Echnellkeulchen) 1
 oder schießend
 die Kugel 2
 nach den Regeln; 3
 oder das Stügelcin
 mit der Keule 4
 schlagend
 durch den Ring: 5
 oder den Kreussel 6
 mit der Peitsche 7
 treibend;
 oder mit dem Blasrohr/8
 und Armbrust 9
 schießend;
 oder auf Stelken 10
 einhergehend;
 oder auf dem Knebel 11
 sich bewegend/
 und rissend.

A'gyermkek
 jádzani szoktanak,
 vagy földből csinált go-
 lyobifokkal; 1
 avagy hátván
 a' tekér (görgetőt) 2
 a' tsürkök (trónokok)
 hōzzé; 3
 avagy a' bōrkōtskōe
 a' bottal 4
 hátván
 a' karikán által; 5
 avagy a' pörgettyűt 6
 a' korbáccsal 7
 forgatván; (háytván)
 vagy fuvalló csévével; 8
 és kezi al 9
 lövöldözvén;
 avagy fa-lábokon 10
 járkálván;
 avagy a' lagatón 11
 magokat lögatván,
 és rengetvén.

Pacholáta (chlapcy)
 bravagj
 anebo Kulkamj; 1
 anebo Kullegice
 Fuli (haffu) 2
 do Krebel (Kollow) 3
 anebo Kruhlij/
 Palicy 4
 prerazegice
 prez Pisten. 5
 anebo ssamrbu (cygu) 6
 biqkem
 bonice (pudice/obrace-
 gice)
 anebo 3 Kury 8
 a Russe 9
 strilegice;
 anebo na strylach 10
 (struglach)
 Fráčekice:
 anebo na Kolimbe/ 11
 se Kolibagice/
 la knisagice.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

Claufula.

Der Beschluß.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

Bérekesztés.

Zawórka.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVIEZDOSLAVA

Ita

Ita vidisti
summae
omnes res,
quae possunt ostendi,
& didicisti,
primarias voces,

Latinae,
Germanicae,

Hungaricae
& Slavonicae
linguae.

Perge nunc,
& lege diligenter
alios bonos libros:

ut fias doctus,
sapiens,
& pius.

Memento horum:

DEUM time;
& invoca eum:

ut largiatur tibi

Spiritus sapientiae.

Vale!

Also hast du gesehen
in einem kurzen Begriff
alle Dinge/
die gezeigt werden könn-

und hast aelernet
die vornehmsten Wörter/
der Lateinischen/
Deutschen/
Ungarischen/
und Bändischen/
Sprache.

und hast aelernet
die vornehmsten Wörter/
der Lateinischen/
Deutschen/
Ungarischen/
und Bändischen/
Sprache.

Ungarischen/
und Bändischen/
Sprache.

Fahre nun fort/
und lese fleißig
andere gute Bücher/
daß du werdest gelehrt/
und frommt.

mei/
und frommt.

Gedencke hieran:

fürchte Gott/
und ruffe Ihn an:

daß Er dir verleihe
den Geist der Weisheit.

Gehab dich wohl!

Elképpen láttál
rövideden
mindereket,
valamelyeket meg-
(mutathatni,

és meg-tanúltad
a leg-főjeb szokat,

a Dcák,
Német,

Magyar
és Föld,
nyelunek.

Menyel mostan dol-
(godban,
és olvassad szorgalma-
(tossan,
a több jó könyveket-is:
hogy tudós,

bólts,
és kegyes lehess.

Emlekezzél-meg e-
zekről:

az Istent féltved,
és azt segítségül híjad

hogy meg-adgya tené-
(ked
a böltségségnek lelket.

Légy jó egészégben!

Itak sy videt
w kratkem Zebrani/
wsecky wěcy/
ktere vřasane byti mo-
(ba)
a naučil sy se
prednějšie (obř wřasit-
nějšy) slowa/
Latinšeho/
Německeho/
Uheršeho/
a Slowenšeho
gazyka.

Latinšeho/
Německeho/
Uheršeho/
a Slowenšeho
gazyka.

Pokračug (ědy) před
(ce
a čti pilně
gine dobre Knihy:
abyš byl wěny/
maudry/
a pobožny.

maudry/
a pobožny.

Pamatug na to:

BŮha se bog;
a geho w šyweg:

aby ti dal
Sucha Maudrosti.

Měg se dobře!

Rr

INDEX